

Malý velký projekt

O historických a odborných prvenstvách a přísľuboch
Zdravých komunit

Andrej Belák

Univerzita P J Šafárika · Univerzita Karlova · University of Groningen

obsah

- I) v čom sú ZK historicky nové?
- II) prečo je to sľubné?
- III) v čom je to svetové?
- IV) čo z toho môže kto z vás mať?
- V) čo chceme pre ZK robiť my (z LF)?

I) v čom sú ZK historicky nové?

Zdravotnícke intervencie **doteraz** typicky:

dôvody: vo vzťahu k Rómom charita v malom, ochrana ne-Rómov, zlepšovanie mena Slovenska, páka na EU peniaze

spôsoby: plánované bez účasti Rómov (určite dotknutých Rómov), buď lokálne v malom alebo plošne od stola, zamerané skôr klinicky (s výnimkou očkovania riešenie už vzniknutých ochorení), ohľadne zlozvykov buď uplácáním alebo nútením

výsledky: buď žiadne alebo len čiastkové a dočasné + podozrievavosť voči podobným projektom

I) v čom sú ZK historicky nové?

Intervencia **podľa ZK** v teréne:

dôvody: charita vo väčšom, ochrana Rómov aj ne-Rómov, búranie prekážok medzi Rómami a ne-Rómami, zmysluplné využitie štátnych a EU peňazí

spôsoby: plánované a vykonávané s účasťou Rómov (aj dotknutých), plošne ale s prispôsobovaním podľa miestnych možností a potrieb, na báze dobrovoľnosti a budovania vzájomnej dôvery, zameranie aj na infraštruktúru

výsledky: minimálne niektoré rodiny získavajú ohľadne zdravia už teraz lepšie možnosti a aj väčšiu motiváciu, komunity majú nových prostredníkov s úradmi aj pomimo obce

II) V čom je to sľubné?

Princíp participatívnosti, spolupráce

- Lepšie vyladené: lepšie zohľadnenie toho, čo sa na konkrétnych miestach dá
- Viac fér: lepšie zohľadnenie toho, čo kto naozaj chce

Sebakritický manažment, veľké hlavy si dajú povedať

- Ochota pracovať na vylepšeniach

Prepojenie so štátom, ktorý si tiež dáva povedať

- väčšia stabilita: lepšia záruka pravidelných peňazí a viac času na robotu
- viac odbornosti: ďalšie metódy a lepšie dokázateľné účinky

III) V čom je to svetové?

Podobné programy aj inde vo Východnej Európe:
napr. Ukrajina, Moldavsko, Bulharsko, Rumunsko

Nikde ale tak dlhodobé a tak prepracované: v každom
z ostatných programov hneď niekoľko z
vymenovaných vlastností chýba

Aj bohatšie krajiny majú podobné problémy a idú
podobnou cestou – napr. Kanada, Španielsko, Írsko,
Austrália – je to cesta, ktorú odporúča aj WHO

IV) čo z toho môžete mať vy?

Asistenti (a koordinátori): väčší komfort, viac možností pre seba a svoje rodiny (príjem, vzdelanie, kontakty, skúsenosti), potešenie z pomoci druhým, (časom) uznanie vo vlastnej komunite, bližšie kontakty s fajn ne-Rómami

Susedia v komunitách: viac možností okolo zdravia (až lepšie zdravie) a bývania, viac prostredníkov s inštitúciami pomimo obce, viac kontaktov na fajn ne-Rómov, inšpiráciu pokiaľ ide o spôsob života

V) čo chceme pre ZK robiť my (z LF)?

Pomáhať s nasledovným:

- Zisťovať, čo všetko, ako, a prečo v ZK funguje a nefunguje (aj na základe vašich dojmov a názorov)
- Hľadať spôsoby ako vylepšovať to, čo v ZK nefunguje
- Pomoc s peniazmi – ukazovaním a rozširovaním toho, čo funguje, a odstraňovaním toho, čo nefunguje)

Väčšina z toho záleží aj na vašej odvahe a osobnej ochote!

Nedajte sa, ale nebojte sa a vydržte to s nami!
Ani gádže nie sú všetci rovnakí:)